

Rádiem řízený model dvouplošníku MERKUR

KONSTRUKCE: Jiří Plaček

Při navrhování Merkura jsem si vytkl za cíl snadnou stavbu a pilotáž, velkou odolnost proti poškození a možnost provozování na neupravených vzletových a přistávacích plochách. Snažil jsem se i o realistický vzhled, proto Merkur připomíná dvouplošníky z dvacátých a třicátých let. Již při prvním letu jsem se přesvědčil o jeho snadném ovládání a nezávadných vlastnostech. Méně zkušení piloti ocení i velmi malou startovní, přiblížovací a přistávací rychlost.

Před započítím stavby je vhodné sehnat všechny materiály a zhotovit si všechny části modelu. Stavba se tím značně urychlí.

K STAVBĚ (všechny míry jsou v milimetrech):
Trup. Vyřízneme dvě bočnice **T16** z balsy tl. 4. Jejich obrys je na výkrese vyznačen plnými trojúhelníky. V přední části až za odtokovou hranu spodního křídla bočnice vyztužíme překližkou **T16a** tl. 1 (značena prázdnými trojúhelníky). V místě motorového lože **T17** z překližky tl. 9 nalepíme náklížky **T18** a **T19** z tvrdé balsy tl. 10. Místo uchycení vzpěr horního křídla je zpevněno výztuhou **T23** z překližky tl. 3. Spodní část bočnic v oblasti podvozku a spodního křídla je vyztužena dílem **T22** z překližky tl. 3. V zadní části jsou bočnice trupu zpevněny smrkovými (borovicovými) lištami o průřezu 3x8 a příčkami z tvrdší balsy o průřezu 3x5. Místo uchycení VOP je vyztuženo balsovými příčkami o průřezu 3x8. K bočnicím šrouby M3 s podložkami a maticemi přišroubujeme vzpěry horního křídla, které jsme vystříhali a vypilovali z duralu tl. 3. Matice zakápneme epoxidem. Před sestavením trupu vyřežeme přepážku **T2** z překližky tl. 9, přepážky **T1** a **T3** z překližky tl. 3 a přepážky **T4** a **T5** z překližky tl. 6. Zhotovíme také všechny polopřepážky **T9** až **T14** z balsy tl. 3. Polopřepážky **T7** a **T8** vyřízneme z překližky tl. 3. Na jednu z bočnic přilepíme epoxidem všechny přepážky včetně motorového lože a lože nádrže **T20** z balsy tl. 4. Po zaschnutí přilepíme druhou bočnici. Vzadu bočnice spojíme dílem **T6** z balsy tl. 16. Postupně vlepujeme horní a dolní rozpěrky z tvrdší balsy o průřezu 3x8. Než začneme stavět horní část trupu, zalepíme do zadní části hotové a potažené ocasní plochy a zhotovíme táhla ke kormidlům ze dvou smrkových lišt o průřezu 5x5, které k sobě slepíme disperzním lepidlem nebo epoxidem. Táhlo ovládání karburátoru zhotovíme ze dvou ocelových drátů do jízdniho kola nebo použijeme lanovod. Do předku trupu vlepujeme epoxidem nádrž, kterou ještě z boku pojistíme destičkou z balsy tl. 4. Do trupu zalepíme dno obou pilotních prostorů z balsy tl. 3.

Shora na trup přilepíme všechny polopřepážky. Do jejich zářezu a zářezu v přepážkách zalepíme v přední části smrkovou lištu o průřezu 3x5. Do polopřepážek **T11** až **T14** zalepíme balsovou lištu stejného průřezu. Z boku ke kýlové ploše zalepíme z obou stran díly **T15** z měkkí balsy a vybrousíme do tvaru podle přepážky **T14**. Horní část trupu páskujeme balsou tl. 4, po zaschnutí ji přebrousíme na tl. 3. Podle výkresu vyřízneme otvory pilotních prostorů. Přilepíme předek trupu **T1a** z balsy tl. 15 a zhotovíme v něm otvor podle použitého motoru. Pak pře-

dek trupu vybrousíme do oblého tvaru. Zespo- du na předek trupu přilepíme díl **T21** z balsy tl. 22 a zaoblíme. Lože podvozku z překližky tl. 6 po vyvrtání otvorů o $\varnothing$ 4 pro uchycení podvoz- kových noh přilepíme na trup zespo- du. Zevnitř spoje řádně zalijeme epoxidem. Mezi dílem **T21** a ložem podvozku trup polepíme balsou tl. 3, zvenku ještě zesílenou překližkou tl. 1. Na ko- nec trupu přilepíme lože ostruhy, které slepíme ze dvou dílů z překližky tl. 3 a bukového kolíku o $\varnothing$ 10. Zadní část trupu za spodním křídlem potáhneme balsou tl. 3 (léta orientujeme kolmo k ose trupu). Ke vzpěrám šrouby M3 s podlož- kami a maticemi přišroubujeme lože horního křídla z překližky tl. 6 s vyvrtanými otvory o $\varnothing$ 6 pro putací kolíky.

Křídla mají stejné rozpětí, hloubku i vzepětí. Spodní křídlo je opatřeno křídélky. Křídla jsou nedělená, ale každou polovinu stavíme zvlášť. Nejprve podle plechových nebo překližkových šablon zhotovíme všechna žebra. Žebra horní- ho křídla **K1** z balsy tl. 5, **K1a** z balsy tl. 3, **K1b** z balsy tl. 14. Žebra **K2** jsou z balsy tl. 10, **K2a** z balsy tl. 3. Z balsy tl. 2 zhotovíme žebra **K3** a **K4**. Po společném opracování žebra **K1**, **K1a** a **K1b** zkrátíme podle výkresu. Žebra spod- ního křídla **K1d** jsou z balsy tl. 10, **K2d** z balsy tl. 3. Žebra spodního křídla **K1d** jsou z balsy tl. 10, **K2d** z balsy tl. 3. Žebra **K3d** a **K4d** jsou z balsy tl. 2.

Nejprve stavíme horní křídlo. K rovné dřevě- né desce s výkresem chráněným průhlednou folií připevníme spodní potah **K7** z balsy tl. 2 s přilepenou spodní pásnicí hlavního nosníku ze smrkové lišty o průřezu 3x8. Vpředu jej podloží- me, aby dokonale přilnul k žebřím. Dále připev- níme pomocný nosník ze smrkové lišty o průře- zu 3x8 a spodní potah odtokové hrany **K8** z bal- sy o průřezu 2x40. Potah odtokové lišty k žeb- řům lepíme epoxidem. Vsadíme a zalepíme všechna žebra. Mezi žebra vlepujeme stojiny **K9** z balsy tl. 2. Do horních zářezů v žebrech vlepu- jeme druhou pásnici hlavního nosníku ze smrkové lišty o průřezu 3x8 s nalepeným horním pota- hem **K7** z balsy tl. 2. (Nezapomeneme natřít horní stranu stojin **K9** lepidlem!) Shora nalepíme epoxidem druhý díl odtokové lišty **K8** z balsy o průřezu 2x40. Po zaschnutí poloviny křídla odšpendlíme a přilepíme horní potah k žebřím. Po zabroušení nalepíme náběžnou balsovou liš- tu o průřezu 10x17 a po zaschnutí ji vybrousíme podle výkresu. Obě poloviny křídla spojíme stoj- inami **K12** z překližky tl. 8 a **K13** z překližky tl. 3. Lepíme zásadně epoxidem! Během lepení kon- trolujeme neustále správné vzepětí a souměr- nost. Vlepujeme středová žebra **K1**, **K1a** a **K16**. Vzadu k nim přilepíme díl **K10a** z překližky tl. 3 a **K10** z balsy tl. 10. Střed křídla a první dvě po- le žeb-er potáhneme oboustranně balsou **K11** tl. 2. Koncové oblouky **K6** vyřízneme a vybrousíme z balsy tl. 10. Střed křídla vzadu vyztužíme dí- lem **K14** z překližky tl. 2 nalepeným shora. Žeb- ra shora i zdola opáskujeme pásky **K5** z balsy tl. 2.

Spodní křídlo sestavujeme podobně: Před započítím jeho stavby dokreslíme pravou polo- vinu nebo použijeme pravou polovinu horního

křídla, u níž přelepíme odlišnou středovou část. Obě poloviny spodního křídla spojíme stojinami **K14d** z překližky tl. 8 a **K15d** z překližky tl. 3. Střed křídla a první pole žeb-er potáhneme bal- sou **K11d** tlustou 2 mm. Křídélka vybrousíme z balsy o průřezu 15x50 a po potažení je otočné připevníme plastickými závěsy k balsové odtok-ové liště o průřezu 7x14. K náhonu jsem u pro- totypu modelu použil soupravu Modela. Zezadu přilepíme balsovou středovou odtokovou část **K11e** o průřezu 15x51, sbroušenou do klínu. Střed spodního křídla je vyztužen zdola dílem **K13d** z překližky tl. 2. Koncový oblouk **K6d** z balsy tl. 10 je zevnitř zpevněn nalepenými díly **K12d** z překližky tl. 2.

Ocasní plochy vyřízneme a vybrousíme ze středně tvrdé balsy tl. 7. U kýlovky **S1** zaoblíme náběžnou hranu a směrové kormidlo **S2** sbrou- síme do klínu. Stabilizátor **V1** po obvodě zaoblí- me. Oba díly výškového kormidla **V2** sbrousíme do klínu a spojíme ocelovým drátem o $\varnothing$ 3,5 až 4.

Podvozek vystříháme a vypilujeme z duralo- vého plechu tl. 3. Po vyvrtání otvorů o $\varnothing$ 4 je ve svéráku ohneme do tvaru podle výkresu. K pře- kližkovému loži oba dva díly podvozku přišrou- bujeme šrouby M4 s maticemi. Drážky šroubů spojíme drátem a zapájíme. Shora šrouby ještě zakápneme epoxidem. Pokud nemáme ohýbač- ku na plech nebo dostatečně velký kus duralo- vého plechu, zhotovíme podvozek ze dvou dílů. Kola můžeme použít polopneumatická o $\varnothing$ 70, vhodnější však jsou kola o průměru 100 až 110 mm. Jejich cena je sice větší, ale dovolí nám lé- tat na neupravených plochách a také zlepší vzhled modelu.

Ostruhu ohneme z ocelového drátu o $\varnothing$ 2. V loži ostruhy vyvrtáme otvor o $\varnothing$ 2 a vydlabeme drážku. Do drážky a otvoru zasuneme ostruhu, kterou proti vypadnutí pojistíme dvěma podlož- kami přichycenými čtyřmi vruty do dřeva. Ostru- hové kolo je polopneumatické o $\varnothing$ 38.

Motorová skupina. Motor můžeme použít ja- kýkoliv o zdvihovém objemu 6,5 až 10 cm³. Při výběru vrtule se orientačně řídíme doporučením výrobce motoru. Je však vhodné vyzkoušet ně- kolik vrtulí o různých průměrech a stoupáních a vybrat tu nejvhodnější. Palivová nádrž by měla mít podle použitého motoru objem od 250 do 350 cm³.

RC soupravu použijeme se čtyřmi servy. Po- kud máme jen tříkanálovou, můžeme s Merku- rem létat i bez ovládaných křídélků. Příjímač a zdroj zabalíme do molitanu, serva přichytíme přes gumové průchodky.

Povrchová úprava. Trup a ocasní plochy pře- brousíme jemným brusným papírem a jednou až dvakrát lakujeme vrchním lesklým nitrolakem nebo zaponem. Po každé vrstvě laku znovu pře- brousíme. K potahu použijeme Mikalentu nebo jiný potahový materiál. Trup a ocasní plochy la- kujeme dvakrát až třikrát vrchním lesklým nitro- lakem nebo zaponem. Křídlo vypne čtyřmi až pěti vrstvami vypínacího nitrolaku. Potažený model nastříkáme barevnými nitroemaily. Vzhle- du modelu prospěje nalepení maket přístrojů na palubní desky a instalace figur pilotů. Proti účín-

a úhly seřazení. Při prvním letu v dostatečné výšce zkontrolujeme ovladatelnost modelu a seznámíme se s rozsahem jeho rychlostí. Merkur je schopen základní akrobacie. Dá se používat k aerovleku, k vlečení transparentu, vynášení parašutisty apod. K těmto činnostem je však vhodnější vybavit model motorem o zdvihovém objemu 10 cm³. Před každým létáním nezapomeneme zkontrolovat stav a dobítí baterií a dosah a funkci RC soupravy.

Výkres modelu ve skutečné velikosti obdržíte, poukážete-li čitelně vyplněnou poštovní poukázku typu C 60 Kč (na Slovensku 71 Sk) na adresu: Redakce Modelář, Jungmannova 24, 113 66 Praha 1 (na Slovensku Magnet-Press Slovakia, Grösslingova 62, 811 09 Bratislava). Do zprávy pro příjemce napište čitelně název modelu „Merkur“ a znovu svou úplnou adresu. Výkres vám zašleme do 30 dnů po obdržení poukázané částky.

kům paliva natřeme celý model jednou až dvěma vrstvami čirého syntetického laku.

Sestavení. Před pilotní prostory nalepíme větrné štítky, které jsme vystříhli z organického skla. K motorovému loži přišroubujeme motor s vrtulí a kuželem o $\varnothing$ asi 45. S nádrží propojíme motor silikonovou hadičkou s čistěčem paliva. Připojíme táhla kormidel a ovládání motoru. Přišroubujeme podvozek s koly a do trupu instalujeme RC soupravu. Obě křídla připoutáme gumovými oky přes bukové kolíky o $\varnothing$ 6, zalepené do trupu a lože horního křídla.

Létání. Před prvním letem zkontrolujeme polohu těžiště. Pokud nesouhlasí se stavebním výkresem, model dovážíme olovem. Pro první lety je vhodné posunout těžiště o několik mm vpřed. Zkontrolujeme souměrnost modelu

